

David ALEGRET

La veu de la cançó catalana

El disc conjunt entre el tenor líric-lleuger David Alegret i el pianista Daniel Blanch, *Impressions de natura* (Columna Música, 2017), es pot convertir en un referent per a tots aquells que s'interessin per la cançó culta catalana i la cultura contemporània per extensió. L'àlbum ofereix una mostra representativa de compositors com Joan Lamote de Grignon, Francesc Montserrat Ayrabe, Ricard Lamote de Grignon, Francesc Pujol i Eduard Toldrà, i també textos d'Apel·les Mestres, Josep Maria de Sagarra, Marià Manent, Josep Carner, Joan Maragall, Jacint Verdaguer o Tomàs Garcés. Una mostra que va des del romanticisme fins al post-noucentisme i fa passar una bona estona als oients.

TEXT

Aina Vega

FOTOS

Joan Tomàs

Impressions és un treball molt honest, que traspu amor a la música i a la terra. Com es va gestar? Fa un parell d'anys, el president de l'Associació Joan Manén per a la divulgació del patrimoni català, Daniel Blanch, em va demanar de cantar en el seu cicle cançons de Francesc Pujol. Em va semblar molt interessant i li vaig proposar ràpidament de fer un disc, malgrat les dificultats, perquè tot t'ho has de fer tu, i amb Spotify i internet la gent ja no compra cedés. Volia fer un disc que fos especial, sense arrogància i, encara que canto Rossini i Mozart, crec que la meua veu és molt adequada per cantar cançó catalana. Ja tenia una integral d'Eduard Toldrà feta, però volia trobar alguna cosa original. I en sentir aquestes cançons vaig dir al Daniel, que és un apassionat de buscar i remenar música, a banda de ser un pianista excel·lent, que busquéssim obres de compositors interessants amb un eix conductor. Així va sorgir *Impressions de natura* amb compositors i poetes de final del segle XIX i principi del XX com Apel·les Mestres, Maragall, Carner... De fet, és fàcil treballar sobre la temàtica perquè en aquella època els poemes versaven sobre la natura i l'amor.

Quines peculiaritats té cantar cançó respecte a l'òpera o l'oratori? Cada cantant té una peculiaritat. Jo he nascut i he estat educat musicalment amb la cançó, encara que, seriosament, vaig començar a estudiar tard, perquè primer vaig fer Medicina. La primera peça que vaig cantar va ser "Festeig", de Toldrà, i crec que va ser un bon sistema. No té cap sentit que et posin una ària de Bach. La cançó catalana té la seva complexitat, però

ens és més familiar. Llavors, quan vaig anar a estudiar a Basilea em vaig dedicar a l'oratori i el lied, amb Schubert, Schumann... i això m'ha marcat. La cançó catalana no té res a envejar al lied, és d'una bellesa increïble.

Parla'ns d'això que anomena Miquel Desclot al llibret, la cançó catalana com 'un gènere escapçat'. Amb la Guerra del 36 la cançó va quedar com un gènere amagat, com tota la música i les arts, per la censura a la cultura catalana. L'únic que va sobreviure migradament va ser Eduard Toldrà, que fins i tot va musicar cançons en castellà i en portuguès. Tot va quedar en l'oblit, i ara es conserva al Centre de Documentació de l'Orfeó Català i a la Biblioteca de Catalunya, que és on les hem trobat. Es va provocar un oblit de la cultura catalana que ha fet que la música contemporània ens sigui estranya. A països com Alemanya han pogut viure l'evolució de manera natural, i això fa que la música sigui molt més popular. Si ho vols imposar és molt difícil, sobretot si pensem que la cançó catalana és gairebé inexistent, quan en realitat té un nivell excepcional.

Què diferencia la cançó catalana del lied i la *mélodie* francesa? La qualitat de la cançó és indiscutible, i competeix amb Schumann, Schubert, Liszt... Nosaltres hem de ser ambaixadors de la nostra música, hem d'evitar pensar que el que tenim a casa no és tan bo i que el millor ve de fora. Fins i tot als que ho defensen també ens costa acceptar-ho. A Catalunya hi ha una gran qualitat i els poemes que hi ha en la música són magnífics. Al cap i a la fi el lied és recitar poesia, cuidar la paraula. Els nostres poetes tenien

uns versos meravellosos, com ho podien ser els de Goethe o Schiller.

Una de les coses que captiven del disc és la bona dicció que tens per oferir el millor dels poemes. S'entén meravellosament. Això és una peculiaritat meua i vull aprofitar-la. El més important de la cançó no és l'expressivitat sinó, com dius, les paraules. Si no se t'entén no té sentit, la música va al servei de la paraula. La tècnica és molt important, però s'ha de saber tractar el vers.

El vostre és un treball fruit de la recerca musicològica i lingüística? Les poesies que trobàvem de vegades no eren prou clares. Recordo una cançó de Pujol, que es diu "Un clavell", que diu: 'D'un home i el pensament', i jo deia 'd'un home i el pensament'. En canvi, un 'homei' és una desesperació. T'adones que, en realitat, s'ha de fer un treball molt exhaustiu si vols ser fidel.

Falta més iniciativa per part dels programadors a casa nostra? Hauria de ser elemental, de pal de paller, que s'organitzessin cicles de cançó, més enllà de Vilabertran. D'espais petits on actuar n'hi ha molts, i els recursos es troben, malgrat la crisi, perquè a més hi ha més públic del que ens pensem. Som molts els que ens hem educat a fora i cantem el lied molt bé, i això està una mica oblidat. Portem gent com Matthias Goerne, Mark Padmore o Ian Bostridge... que són fantàstics, però aquí també hi ha gent molt bona. El que ens falta és confiança en els compositors, en el gènere i en nosaltres mateixos, els cantants... i que els programadors s'arrisquin.

El disc traspua i difon una lluminositat, uns girs melòdics molt elegants, amb una expressió que sempre acaba sent una mica continguda. Què és el que sents quan t'enfrontes a aquestes partitures sense deixar-te portar per la mera emoció? El primer que faig és llegir la lletra i miro on em trans porta, per després expressar-ho en música. De tota manera, la interpretació pot canviar segons l'estat emocional en què em trobo. Això em pot passar cantant Toldrà, que és el que més he conreat, i també el més conegut per a nosaltres. És un compositor d'un nivell molt elevat. De fet, arran de les meves interpretacions he conegut la filla del composi-

▲▲
Hem de ser ambaixadors de la nostra música, no pensar que el millor sempre ve de fora

▲▲
He gaudit molt amb tots els compositors que interpretem al disc, però Eduard Toldrà és especial

tor, que m'explicava coses del seu pare, com que la seva cançó preferida era "Canticel", o que a "Festeig" hi havia una frase que jo feia ràpid i ell la volia molt lenta... Les altres cançons del disc eren més noves, de manera que les he llegit molt. Cal dir que hem estat dos anys assajant-ho, tenint en compte que tinc moltes altres coses fora, però és cert que el temps que hi hem dedicat ha estat necessari, perquè per dur a terme un projecte com aquest, de pressa no es pot fer. Amb en Daniel Blanch hem provat molt.

Realment es nota que hi ha una gran compenetració entre la teua veu i el seu piano. Existeix perquè ens hi hem dedicat molt, hem estat d'acord i hem dissentit, sobretot amb coses de tempo. Fins i tot en el moment de gravar... és difícil escoltar-se a un mateix. Hi ha un punt en què m'he de relaxar.

Estàs satisfet del treball que heu fet? N'he quedat molt content. Com més temps ha passat des de la primera vegada que el vaig escoltar, més m'ha agradat. De fet, abans de rebre les pistes definitives estava realment expectant, tot i que certament vam poder retocar i fer moltes preses. És una molt bona feina, el so que n'ha sortit és molt natural, i el Petit Palau ens ha ajudat, per la qual cosa donem molt sincerament les gràcies al Palau de la Música per haver-nos cedit l'espai.

Més enllà del resultat del disc, com definiries la teua veu? És una veu que no ha tingut una gran evolució, com pot passar en altres casos que han pogut començar amb una tessitura més alta per moure's a la part més central i, per tant, no m'estic referint a millorar. Tampoc m'he obsessionat a canviar de repertori, m'he dedicat al lied i la cançó, l'oratori i l'òpera —especialment Rossini i Mozart—. Respecte a com veig la meua veu, crec que és molt diàfana, molt clara, que et permet, si saps fer-ho, jugar molt amb l'expressivitat i amb la paraula i arribar molt a la persona que està escoltant. Però també és cert que m'he de preparar molt bé les coses, de vegades més que els altres, perquè al ser tan transparent, les imperfeccions es noten més, ja sigui quan estic una mica malalt o segons l'estat d'ànim, o si hi ha un petit defalliment. Però també crec que és una veu molt bonica.

Tornant al disc, Impressions de natura surt d'un dels cicles de cançons de Francesc Montserrat. La temàtica us havia seduït abans, ja? Tot va sorgir amb el cicle que vam fer amb Daniel Blanch, on vaig cantar Pujol i Montserrat, potser el compositor més particular de tots. Els dos cicles que hi ha inclosos al CD són 'Les estacions' i 'Impressions de Natura', que és molt pianístic. Però de tota manera per al disc vaig pensar molt en el tema de la natura, primerament perquè m'agrada molt, i per tant volia que fos un cant partint de la base que els homes estem abusant molt de la natura, tot i que ha estat font d'inspiració per a l'art, la cultura, l'emoció... i ara tot això ho estem destruint. Tot lligat amb Montserrat.

Amb quin dels autors et sents més identificat? He gaudit molt de tots, però Toldrà és especial per a mi. Ja sabia que m'agradaria, no era una novetat, tot i que hi he descobert algun color nou, alguna cançó, com "L'hort". Ricard Lamote m'ha encantat, no l'havia cantat mai... "Mira que és bell el mar", "Plugeta lleu", "Cançó de capvespre"... trobo que són fantàstiques. Francesc Montserrat m'ha sorprès sobretot al cicle 'Impressions de natura', la força musical i el punt trencador de la composició. De Pujol coneixia "La ginesta", que és molt popular,

i recordem que va ser director assistent de Millet, per tant es nota la influència coralística de les cançons, però té una melodia que pot enganxar molt. I de Joan Lamote de Grignon, “Les aranyes” és una de les cançons que més me n’agraden.

Has treballat amb Fabio Luisi, Sebastian Weigle, Josep Pons, Antoni Ros-Marbà, Jordi Savall, Alberto Zedda, Mark Minkowski... Què has donat i què has rebut d’ells? Cadascun m’ha donat una cosa especial, però en general m’han dit que se m’entén perfectament tot. Ara, això és una arma de doble tall, perquè els errors també es perceben més. Han aprofitat aquest factor de la meua veu transparent per treballar amb profunditat amb mi. També m’han dit que el meu *legato* natural és molt expressiu... Ells m’han donat alguna cosa en especial, saviesa, ja que en saben molt, han fet tot tipus de repertori. Pots trobar-te amb algú arrogant, però el que busquen és que, si connectes i tens ganes de treballar, en treus molt de profit. Normalment no fan èmfasi en els errors d’afinació, sinó en els d’expressió. Els importa més què és el que s’està dient. Quan un di-

rector et demana una cosa li has de donar al màxim.

Quines qualitats pedagògiques i musicals té el baix-baríton Carlos Chausson que et mereixen la seva confiança? Vaig treballar amb ell per primer cop a *Una italiana in Algeri*, jo feia el Lindoro i ell feia el Taddeo i em va dir que hi havia alguna cosa a la meua veu que s’havia de millorar. Quan has estudiat molts anys pot arribar un punt en què et pots confiar. Tots els cantants ho hem d’admetre honestament, i pots ser oblidat certes coses. Carlos Chausson va tenir la confiança de dir-me que podia treure molt més partit de la meua veu, passar de la correcció a l’excel·lència. Sempre he tingut problemes amb el pas de la veu, però com que arribava als aguts, no hi veia el problema. Però ell em va dir que ho podia fer perquè era jove, però que més endavant tindria algun problema. Aleshores vaig començar a treballar amb ell i realment en aquesta feina sempre hi ha coses a millorar. Jo ja ho pensava, però una cosa és pensar-ho i l’altra és fer-ho. És un treball dur, malgrat que tinguis un talent natural, i cada vegada surt gent més preparada. I els directors artístics

tenen molta tendència a agafar joves talents per dir que ells els han descobert, i nosaltres hem de lluitar per mantenir la nostra posició. És una lluita amb tu mateix, sobretot. El més difícil és corregir els tics, perquè no deixa de ser una qüestió de musculatura.

El disc reflecteix, tant en l’aspecte musical com poètic, l’evolució des de final del segle XIX fins a la segona meitat del XX. Heu fet un treball de deixar constància del llegat, sobretot musical. Hem hagut de seleccionar molt, i cuidar que hi hagués certa varietat. El Daniel ha fet aquesta feina que no es veu però que és encomiable, haurien d’existir més persones com ell, a banda de ser un pianista excepcional. La cultura catalana ha d’agrair moltes coses a aquesta gent tan laboriosa. És molt fàcil dir “és clar, com que és un apassionat”... Però s’ha de reconèixer la feina, que és tan valuosa, sobretot vinculada a l’Associació Joan Manén.

Com a pianista, quines virtuts consideres que té Daniel Blanch? Té una sensibilitat extraordinària, una gran intuïció, i es nota que ha fet molts concerts de cambra i, si és cert que no s’ha dedicat gaire a acompanyar cantants, com que nosaltres hem estat tan còmplices, això es nota, ens hem acoplat molt bé. Acompanyar cantants és molt difícil, la màgia existeix, però s’ha de treballar. A més en Daniel té l’oïda absoluta i reconeix quan una nota no és al seu lloc.

Quins projectes tens properament? Tinc un *Carmina Burana* a Oviedo, faig un concert de lied al Life Victoria amb Albert Guinovart, amb cançons del disc i cançó italiana. Més endavant tinc Tibald a *Roméo et Juliette* al Liceu, *Un turco in Italia* a Oviedo, *Il barbiere di Siviglia* a Toulon...

Per què s’ha d’escoltar aquest disc? Hi ha diverses raons, la primera és que hi ha molta varietat i és una tria molt maca, el públic català s’hi sentirà molt identificat. També pot ser interessant per als amants de la natura i la poesia, i a més és un disc que vol ser un ambaixador de la nostra cultura. Les melodies són molt maques, no són feixugues, pot enganxar, el so és molt acurat, i està fet amb molt de rigor, molta passió i estima.